

نکته‌هایی در باره‌ی ناتوانی‌های یادگیری

● مترجم: مرجان رضایی
کارشناس مرکز مشکلات یادگیری استان کهگیلویه و بویراحمد

زندگی‌شان تشخیص دهند. والدین می‌توانند به این کودکان برای رسیدن به چنین موفقیتی کمک کنند. این کار با تشویق نقاط قوت آنها، آگاهی از ضعف‌های آنها، درک نظام آموزشی، همکاری با افراد متخصص و نیز یادگیری راهبردهای روبه‌رو شدن با مشکلات خاص انجام می‌شود.

● براساس نظر انجمن ملی بهداشت، ۱۵ درصد از جمعیت ایالات متحده یا یک نفر از هر هفت آمریکایی، برخی از انواع ناتوانی‌های یادگیری را دارند.

● مشکلات در خواندن پایه و مهارت‌های زبانی، جزو بیشترین ناتوانی‌های رایج یادگیری هستند. بیش از ۸۰ درصد دانش‌آموزان با ناتوانی‌های یادگیری مشکلاتی را در خواندن از خود نشان می‌دهند.

● این مشکلات اغلب در افراد ادامه می‌یابند. ناتوانی یادگیری نباید با ناتوانی‌های دیگر نظیر کم‌توانی ذهنی، درخودماندگی، ناشنوایی، نابینایی و اختلال‌های رفتاری اشتباه گرفته شود. هیچ‌یک از موارد مطرح شده جزء اختلال‌ها و ناتوانی‌های یادگیری نیستند. افزون بر آن، این اختلال‌ها نباید با فقدان فرصت‌های آموزشی نظیر تغییر بی‌در پی مدرسه یا مشکلات مربوط به توجه، اشتباه گرفته شوند. همچنین کودکانی که در حال فراگیری زبان هستند لزوماً مشکلات یادگیری ندارند.

● اختلال‌های توجه نظیر اختلال نارسایی توجه و فزون

اصطلاح ناتوانی‌های یادگیری از یک اختلال زیست-عصب شناختی حکایت می‌کند که در آن مغز فرد به صورتی متفاوت کار می‌کند و یا ساختار متفاوتی دارد. این تفاوت‌ها بر توانایی فرد برای فکر کردن و یا به یاد آوردن تأثیر می‌گذارد. ناتوانی‌های یادگیری بر توانایی شخص برای صحبت کردن، گوش کردن، خواندن، نوشتن، هجی کردن، استدلال، یاد آوردن، سازمان‌دهی اطلاعات و نیز انجام محاسبه‌های ریاضی تأثیر می‌گذارد.

از آنجا که ناتوانی‌های یادگیری قابل مشاهده نیستند، اغلب دیر شناسایی می‌شوند. تشخیص این اختلال برخی اوقات به دلیل شدت اختلال و متنوع بودن ویژگی‌ها، مشکل‌تر هم می‌شود. ناتوانی یادگیری درمان نمی‌شود و تثبیت هم نمی‌شود، این مشکل در تمام طول عمر ادامه می‌یابد. با وجود این

کودکانی که دارای این اختلال هستند، با یک حمایت و مداخله‌ی صحیح می‌توانند در مدرسه موفق شوند و به موفقیت خود همچنان ادامه دهند، اما اغلب دیرتر قادرند مسیر خود را در

از آنجایی که والدین یکی از بهترین مشاهده کننده‌های پیشرفت فرزندشان هستند، این مسأله اهمیتی دو چندان می‌یابد که به عنوان یک فرد فعال در فرایند ارزیابی مشارکت داشته باشید و اگر متوجه‌ی نتایج نشدید سؤال‌هایی را مطرح کنید

جنبشی کنشی و اختلال‌های یادگیری اغلب در یک زمان و یکسان رخ می‌دهند، اما این دو اختلال شبیه به یکدیگر نیستند. اختلال‌های رایج در ناتوانی‌های یادگیری نارساخوانی؛ یک ناتوانی مبتنی بر زبان است به گونه‌ای که فرد در فهم کلمات، جملات یا پاراگراف‌ها مشکل دارد. حساب نارسایی؛ ناتوانی در ریاضیات به گونه‌ای که فرد در حل مسأله‌های حساب و یادکرد مفاهیم ریاضی مشکل دارد. نارسانویسی؛ بر مشکل نوشتن تأکید می‌ورزد به گونه‌ای که فرد، شکل دادن به حروف و یانوشتن در یک فضای مشخص را مشکل می‌یابد.

اختلال‌های مربوط به پردازش دیداری و شنیداری؛ ناتوانی‌های حسی به گونه‌ای است که اگر چه حس بینایی و شنوایی فرد سالم است اما در درک زبان مشکل دارد.

برخی نشانه‌های مشترک در ناتوانی‌های یادگیری

گزارش‌های خوب از ناتوانی‌های یادگیری مؤید این نکته است که همه روزه دانشمندان در حال یادگیری چیزهای زیادی در این زمینه هستند. بررسی‌های آنها هم امیدبخش است و هم مسیر آتی را مشخص می‌کند. اگر والدین، آموزگاران و دیگر متخصصان، ناتوانی یادگیری را در مراحل اولیه تشخیص دهند و شکل درستی از کمک را تدارک ببینند، این مسأله می‌تواند به کودک شانس پیشرفت در مهارت‌هایی را بدهد که برای رسیدن به موفقیت و زندگی سودمند به آنها نیاز دارد. مطالعه‌ی تازه‌ای در انجمن ملی سلامتی نشان داد که ۶۷ درصد دانش‌آموزان سال‌های اول مدرسه که در معرض مشکلات خواندن بودند، پس از دریافت کمک در همان سال‌ها توانستند مهارت خواندن را در سطح متوسط یا بالاتر از آن به دست آورند.

والدین اغلب نخستین افرادی هستند که متوجه می‌شوند چیزی درست به نظر نمی‌رسد. اگر با نشانه‌های مشترک ناتوانی‌های یادگیری آشنا شوید، قادر به تشخیص بالقوه اولیه خواهید بود. در زیر فهرست و آرسی ویژگی‌هایی که بر ناتوانی یادگیری دلالت دارند؛ آمده است. بیشتر مردم یک یا چند مورد از این نشانه‌های هشدار دهنده را در کودکانشان خواهند

دید. این امر طبیعی است، اما اگر چندین مورد از این ویژگی‌ها را در یک دوره‌ی زمانی طولانی دیدید، باید احتمال وجود یک ناتوانی یادگیری را در نظر داشته باشید.

دوره پیش دبستانی

- نسبت به اغلب کودکان دیرتر صحبت می‌کند.
- مشکلاتی در تلفظ (کلمه‌ها) دارد.
- کندی رشد واژگان، به طور معمول برای یافتن کلمه صحیح مشکل دارد.
- در کلمات قافیه دار مشکل دارد.
- در یادگیری اعداد، حروف الفبا، روزهای هفته، رنگ‌ها و شکل‌ها مشکل دارد.
- بی‌قراری شدید دارد و به آسانی حواسش پرت می‌شود.
- در برقراری ارتباط با همسالان مشکل دارد.
- در رشد مهارت‌های حرکتی ظریف، کندی نشان می‌دهد.

دوره‌ی دبستانی تا پایه‌ی چهارم

- برای یادگیری اتصال حروف و صداها کندی نشان می‌دهد.
  - در کلمه‌های پایه‌ای مثل (دویدن، خوردن، خواستن) اشتباه می‌کند.
  - خطاهای پایدار در خواندن و نوشتن نظیر چرخش حروف (b/d)، وارونگی (M/W)، جابه‌جایی (Fe/W Left) و جانشین سازی (hous/home) را نشان می‌دهد.
  - در توالی و ترتیب اعداد مشکل دارد و در علایم ریاضی اشتباه می‌کند.
  - در به‌خاطر آوردن وقایع کندی نشان می‌دهد.
  - در یادگیری مهارت‌های جدید و به‌یاد آوردن مطالب کند است.
  - معمولاً بدون تفکر عمل می‌کند و در طرح‌ریزی یک برنامه مشکل دارد.
  - در گرفتن مداد، به دست بی‌مهارتی نشان می‌دهد.
  - در یادگیری زمان مشکل دارد.
  - هماهنگی ضعیف، ناآگاهی از محیط فیزیکی، مستعد حادثه دیدگی.
- ### پایه‌های پنجم تا هشتم
- توالی حروف را در کلمه اشتباه می‌کند مانند (کشف/کفش، ماکس/ماسک)
  - در یادگیری پیشوندها، پسوندها، ریشه کلمات و روش‌های هجی کردن مشکل دارد.

- از خواندن با صدای بلند اجتناب می کند.
  - از کلمات مشکل و اهمه دارد.
  - در دست خط خود مشکل دارد (نارسانووسی)
  - به صورت ناشیانه مداد را محکم در دست می گیرد.
  - از نوشتن انشا خودداری می کند.
  - در به خاطر آوردن وقایع تأخیر نشان می دهد.
  - در دوست یابی مشکل دارد.
  - در درک ایما و اشاره و حالت های چهره مشکل دارد.
- دانش آموزان دبیرستانی و بزرگسالان**
- به هجی کردن نادرست ادامه می دهد و یک کلمه را در یک متن کوتاه به شکل های مختلف می نویسد.
  - از خواندن و نوشتن تکلیف خودداری می کند.
  - در خلاصه کردن مطالب مشکل دارد.
  - در آزمون های باز-پاسخ مشکل دارد.
  - در مهارت های به خاطر آوردن ضعیف است.
  - در سازگار کردن خود با وضعیت جدید مشکل دارد.
  - خیلی آرام کار می کند.
  - از مفاهیم انتزاعی دریافت ضعیفی دارد.
  - به جزئیات بی توجهی می کند یا بیش از حد بر آنها تمرکز دارد.

● اطلاعات را بد تعبیر و تفسیر می کند.
اگر نشانه هایی از ناتوانی یادگیری را دیدم چه کار بکنم؟

شناخت نقاط قوت فرزندان

کودکان با ناتوانی یادگیری اغلب دارای بهره ی هوشی بالا بوده، دارای مهارت های رهبری هستند و در موسیقی، هنر، ورزش و یاد دیگر زمینه های خلاقانه برتری نشان می دهند. بیش از آنکه فقط روی نقص ها و ضعف های فرزندان تمرکز کنید، او را تأیید کنید و به نقاط قوت او پاداش دهید، فرزندان را در دیگر زمینه های مورد علاقه خارج از موضوع های کلاس درس، تشویق کنید.

جمع آوری اطلاعاتی در باره کارکرد فرزندان

با آموزگاران و معلم های خصوصی، و کارکنان پشتیبانی مدرسه ملاقات هایی داشته باشید تا از سطوح کارکرد کودک و نگرش او به مدرسه آگاهی یابید. توانایی فرزندان را به هنگام مطالعه، انجام مشق خانه و اتمام تکلیف هایی که شما در خانه به عهده ی او گذاشته اید، مشاهده کنید.

فرزندان را ارزیابی کنید

از مسوولان مدرسه بخواهید یک ارزشیابی جامع

آموزشی انجام دهند. این ارزشیابی باید شامل انجام آزمون های ارزیابی باشد. آزمون های ناتوانی یادگیری به عنوان آزمون های ارزیابی در نظر گرفته می شوند، زیرا این آزمون ها نقاط قوت و ضعف را ارزشیابی کرده و اندازه می گیرند.

یک ارزشیابی جامع علاوه بر آزمون های ارزیابی شامل روش های متنوع و گوناگونی است؛ نظیر مصاحبه، مشاهده مستقیم، مروری بر تاریخچه ی آموزشی و پزشکی فرزندان و تشکیل جلسه با متخصصانی که با کودکان کار می کنند. شما یا مدرسه می توانید نتایج این ارزیابی را درخواست کنید، اما این کار در صورتی انجام می شود که با اجازه و رضایت کتبی شما باشد.

از آنجایی که والدین یکی از بهترین مشاهده کننده های پیشرفت فرزندان هستند، این مسأله اهمیتی دو چندان می یابد که به عنوان یک فرد فعال در فرایند ارزیابی مشارکت داشته باشید و اگر متوجه ی نتایج نشدید سؤال هایی را مطرح کنید.

به صورت گروهی به کودک کمک کنید

اگر ارزشیابی نشان دهد که فرزند شما ناتوانی یادگیری دارد او شرایط دریافت خدمات آموزشی ویژه را دارد. در این صورت شما بایک گروه از متخصصان که شامل آموزگار فرزندان نیز می شوند، برای تدوین و اجرای یک «برنامه آموزش انفرادی» همکاری خواهید کرد. برنامه آموزش انفرادی خلاصه مکتوبی از کارکرد آموزشی فعلی فرزندان است و هدف های سالیانه و هدف های کوتاه مدت، ماهیت خدمات ویژه و طول مدت ارائه این خدمات و نیز روش هایی برای ارزیابی کردن پیشرفت کودک را در بر می گیرد. برنامه آموزش انفرادی برای دانش آموزان ۱۶ ساله و بزرگتر باید شامل برنامه ی انتقال، برای هدایت دانش آموزان از مدرسه به سوی دنیای واقعی باشد. اگر فرزند شما شرایط استفاده از آموزش خاص را ندارد، مهم است که با معلمان فرزندان در یک برنامه ی غیر رسمی همکاری کنید که به منظور تأمین نیازهای یادگیری وی تهیه می شود. شما یک بخش اساسی و حیاتی از آموزش فرزندان هستید.

در باره ی ناتوانی های یادگیری با فرزندان صحبت کنید

کودکانی که مشکلات یادگیری دارند باید مطمئن شوند که آنها کند ذهن یا تنبل نیستند. آنها افراد با هوشی هستند که فقط در یادگیری مشکل دارند، زیرا ذهن آنها کلمه ها یا اطلاعات را به صورت متفاوتی پردازش می کند. صحبت کردن با فرزندان در مورد ناتوانی که خودتان درک کاملی از آن ندارید، آسان

نخواهد بود. مهم است که صادقانه و خوش بینانه به فرزندتان توضیح بدهید که آنها در کشمکش یا ستیز با یادگیری هستند، ولی می توانند بیاموزند. روی استعدادها و نقاط قوت فرزندتان تأکید کنید. به آنها بگویید که شما مطمئن هستید که با تلاش و کمک صحیح، قادر خواهند بود که مبارزه کنند و موفق شوند!

انطباق هایی برای کمک تدارک بینید

معلمانی می توانند جریان معمول کلاس درس را تغییر دهند تا به کودکان دارای ناتوانی های یادگیری کمک کنند. ملاقاتی با معلم فرزندتان در باره ی امکاناتی نظیر خواندن اطلاعات کتبی با صدای بلند، دادن وقت اضافی در امتحانات، ضبط کردن درس و استفاده کردن از فناوری. تصمیمات خود را در قالب برنامه ی آموزش انفرادی بنویسید.

بر پیشرفت فرزندتان نظارت کنید

پیشرفت های فرزندتان را نظاره کنید تا مطمئن شوید که نیازهایش به گونه ای مناسب تأمین شده است. پوشه آموزشی فرزندتان را به روز کنید و نمونه های جدیدی از تکلیف های مدرسه و نتایج آزمون ها را در آن جمع آوری کنید. اگر فرزند شما پیشرفتی نمی کند، مشاهده های عینی خودتان را با کارکنان مدرسه مطرح کنید و با همدیگر کار کنید تا تغییری حاصل شود. یک نسخه از برنامه آموزش انفرادی فرزندتان را نگه دارید و آن را قبل از هر جلسه آموزش انفرادی مرور کنید.

حقوق قانونی خود را بشناسید

در باره قوانین آموزش ویژه و مسوولیت های آن مطالبی بیاموزید. اطلاعات مربوط را از مدیریت آموزش و پرورش استثنایی استان یا آموزشگاه های استثنایی منطقه ی خود کسب کنید (مترجم).

قانون اساسی و آیین نامه های آموزش و پرورش استثنایی حق برخورداری از تحصیل را برای همه ی کودکان صرف نظر از تفاوت های فردی آنها قائل است.

راهردها

سازمان دادن اطلاعاتی در مورد ناتوانی یادگیری

فرزندتان

۱- با تهیه پوشه ای از همه ی نوشته ها و موادی که وضعیت آموزشی فرزندتان را بازگو می کنند، شروع کنید.

۲- رونوشتی از پرونده های مدرسه و اسامی آزمون ها و تاریخ اجرا و نتایج آنها که شامل آزمایش های پزشکی و اطلاعاتی از متخصصان دیگر است، جمع آوری کنید.

۳- نمونه هایی از تکلیف های مدرسه که مشکلات فرزند

شما را شرح می دهد و نیز نقاط قوت او را در آن تکلیف هانشان می دهد جمع کنید.

۴- گزارش گفت و گوهای خود با متخصصان مختلف را نگه دارید.

۵- یک گزارش از مشاهده های شخصی خودتان نگه دارید. این اطلاعات به شما کمک خواهد کرد که از پیشرفت های فرزندتان مطلع شوید و این اطلاعات را همچنان که فرزندتان رشد می کند و بزرگ می شود با متخصصان مرور کنید.

ما به عنوان والدین چه کاری می توانیم انجام دهیم؟
با فرزندتان در منزل کار کنید

والدین اولین و بهترین آموزگاران فرزندشان هستند. به فرزندتان نشان دهید که خواندن می تواند لذت بخش و سرگرم کننده باشد. برای کودکان هر روز بخوانید و از کتابخانه به طور مرتب بازدید کنید. به فرزندتان کلمه های آگهی ها را نشان دهید و موقع رانندگی او را نسبت به علایم راهنمایی و رانندگی آگاه سازید، برچسب های غذاها، فروشگاه، خواربارفروشی، قوطی ها، نامه های پستی و حروف چاپی را به وی نشان دهید. بازی های کلمه ای طرح کنید. شریطی را فراهم کنید که کودک شما را در خانه در حال خواندن و نوشتن مشاهده کند.

با افراد دیگر ارتباط برقرار کنید. شما تنها نیستید. با پیوستن به والدین دیگر و افراد متخصص می توانید آگاهی خود را از موضوع افزایش دهید. سوء تفاهم ها و تصورهای نادرست عامه مردم را بر طرف کنید. به ایجاد یک نظام آموزشی که برای همین نیازها و احتیاج های کودکانی با ناتوانی های یادگیری است، کمک کنید و برای خودتان حامی و پشتیبان به دست آورید.

با متخصصان همکاری کنید

متخصصان بسیاری وجود دارند که می توانند به فرزند شما کمک کنند. از معلم فرزندتان یا یک مشاور، اسامی افرادی را جویا شوید که می توانند کمک کنند. با یکی از تشکیلاتی که

اگر والدین، آموزگاران و دیگر متخصصان، ناتوانی یادگیری را در مراحل اولیه تشخیص دهند و شکل درستی از کمک را تدارک ببینند، این مسأله می تواند به کودک شناس پیشرفت در مهارت هایی را بدهد که برای رسیدن به موفقیت و زندگی سومند به آنها نیاز دارد

- ۲- به فرزندتان کمک کنید تا قبل از شروع تکلیف های منزل آنها را سازمان ببخشند.
- ۳- برای انجام تکلیف ها، زمان مشخصی را در نظر بگیرید. طراحی یک جدول زمانبندی از به تعویق افتادن انجام تکلیف ها، جلوگیری می کند.
- ۴- مکان مخصوصی را برای انجام تکلیف ها، در نظر بگیرید که نور کافی داشته و آرام و بی سرو صدا باشد.
- ۵- فرزندتان را برای پرسیدن سؤال و پیدا کردن جواب ها تشویق کنید. به او برای پیدا کردن جواب صحیح وقت کافی بدهید.
- ۶- اطمینان بیاورد که پاسخ کودک با شواهدی عینی توأم باشد.
- ۷- مهارت های آموخته شده در مدرسه را در منزل تمرین کنید.
- ۸- تکلیف های خانه را با زندگی روزمره مرتبط کنید. به طور مثال همان طور که غذایی را با یکدیگر آماده می کنید، کسر و اندازه گیری را به فرزندتان آموزش دهید.
- ۹- هنگامی که فرزند شما مشغول مطالعه است، نقش فردی را که مشغول خواندن یک کتاب یا روزنامه و/یا نوشتن یک نامه است، ایفا کنید.

زیر نویس ها:

Individualized Education Program (IEP)

منبع:

<http://www.LdonLine.org/Line.org/ccIdin fo/1.html>

- به همین منظور وجود دارد برای کسب اطلاعات و یا رایه پیشنهادها تماس بگیرید.
- متخصصانی که می توانند به شما کمک کنند عبارت اند از:
- ۱- شنوایی شناس: این افراد قدرت شنوایی را اندازه گیری می کنند و خدماتی را برای تربیت شنوایی تدارک می بینند و در باره ی ابزارهای شنیداری توصیه هایی رایه می دهند.
  - ۲- مشاوره آموزشی: ارزشیابی آموزشی را ارائه می دهد. با برنامه درسی آشنایی دارد ولی ممکن است پیش زمینه ای نیز از آموزش ویژه داشته باشد.
  - ۳- درمانگر آموزشی: برنامه هایی برای مشکلات یادگیری و رفتاری تدوین کرده و آن را هدایت می کند.
  - ۴- متخصص ناتوانی های یادگیری: معلمی دوره دیده دارای اختیاراتی برای فراهم کردن خدمات آموزشی ویژه به دانش آموزان دارای ناتوانی های یادگیری و نیز معلم آنهاست.
  - ۵- متخصص اعصاب: در جست و جوی امکان آسیب در کارکرد مغز است (دکترای پزشکی).
  - ۶- کار درمانگر: به بهبود کنش های حسی - حرکتی به منظور توانایی برای انجام وظایف روزانه کمک می کند.
  - ۷- پزشک متخصص اطفال: خدمات را برای نوزادان، کودکان و نوجوانان فراهم می کند و در زمینه رشد و تحول همه جانبه (شامل رشد حرکتی، حسی و رفتاری) آموزش دیده است.
  - ۸- روان پزشک: مشکلات هیجانی و رفتاری عمیق را تشخیص داده و درمان می کند و ممکن است داروهایی نیز تجویز کند (دکترای پزشکی).
  - ۹- روان شناس بالینی: ارزیابی روان شناختی و هوشی انجام می دهد و برای سلامتی هیجانی و روانی تدابیری می اندیشد.
  - ۱۰- روان شناس مدرسه/آموزشی: آزمون های آموزشی و روان شناختی را رایه داده و تفسیر می کند، به کنترل رفتار کمک کرده و امکان مشاوره را فراهم می سازد. با والدین، کارکنان و بنگاه های غیرانتفاعی و خیریه در باره ی موضوع های آموزشی مشاوره می کند.
  - ۱۱- درمانگر زبان و گفتار: به کودکانی که مشکلات زبان و گفتار دارند، کمک می کند.

راهنماها

کمک به انجام تکلیف های مدرسه

- ۱- به تکلیف های مدرسه فرزندتان علاقه نشان دهید. در باره موضوع ها و کارهایی که باید انجام شود سؤال هایی پرسید. سؤال هایی که مستلزم رایه جواب های طولانی بیش از یک یا دو کلمه است مطرح کنید.